

STRATEGI

Załącznik do Uchwały Nr.....

Rady Gminy Darłowo

z dnia.....

PRZYGOTOWANA DLA:

Gmina Darłowo

ul. Dąbrowskiego 4, 76-150 Darłowo

tel. +48 94 344 63 09

fax. +48 94 344 63 09

e-mail: poczta@ugdarlowo.pl, www: www.ugdarlowo.pl

NIP URZĄD GMINY: 669-18-82-252 REGON URZĄD GMINY: 330017901

Wykonana przez:

Grupa Doradczo - Szkoleniowa

Białyń, ul. Sportowa 53

72-100 Goleniów

NIP: 858-146-26-04

E-mail: biuro@gds.szczecin.pl

Tel. kom. +48 725 835 871

*Patrząc zawsze przed siebie, myśląc o tym,
jak zrobić jeszcze więcej, osiągniesz stan umysłu
w którym nie ma rzeczy niemożliwych.*

-Henry Ford

„(...) Realizacja wspólnej terytorialnej strategii rozwojowej dla KKBOF ukierunkowana będzie przede wszystkim na połączenie potencjału gospodarczo-naukowego Koszalina z potencjałem gospodarczo-uzdrowiskowo-turystycznym Kołobrzegu oraz pozostałych ośrodków miejskich i wiejskich wchodzących w zakres obszaru funkcjonalnego co powinno przyczynić się do dyfuzji procesów rozwojowych na cały obszar KKBOF. Ponadto zintegrowane inwestycje w tym obszarze wzmocnią realizację celów RPO WZ odnoszących się do ochrony środowiska, a jednocześnie stanowią istotne wzmocnienie potencjału gospodarczego, w tym turystycznego, charakterystycznego dla tego obszaru funkcjonalnego.

**Regionalny Program Operacyjny Województwa
Zachodniopomorskiego 2014 – 2020**

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU GMINY DARŁOWO

SPIS TREŚCI

1. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZENIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU	8
2. WSTĘP.....	8
3. OBSZAR I CZAS REALIZACJI	12
4. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM STRATEGIĄ.....	13
5. ANALIZA MOTORÓW ROZWOJU	14
6. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	15
6.1 ANALIZA ABC WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	15
6.2 ANKIETA WYZWAŃ PRZYSZŁOŚCI	18
7. CELE STRATEGICZNE DLA GMINY DARŁOWO	19
8. PROMOCJI STRATEGII	25
9. MONITORING I EWALUACJA.....	25
10. SKŁAD ZESPOŁU OPRACOWUJĄCEGO STRATEGIĘ	26
11. ZAMIAST PODSUMOWANIA.....	26

MISJA

Misja Gminy to generalna identyfikacja jej atutów, którymi wyróżnia się spośród innych gmin. Wyznacza główny kierunek działań i rozwoju oraz generalne priorytety, na które Gmina może mieć wpływ w ramach ustroju samorządu terytorialnego i dotyczy przyszłości. Wyraża marzenia i wyzwania, które stają się udziałem mieszkańców Gminy a zaproponowany w niej proces realizacji jest wiarygodny

W związku z dwoistością celów misji (kierunek działania i priorytety) i tym samym kierowaniem jej do dwóch różnych odbiorców: zewnętrznych oraz do podmiotów bezpośrednio zaangażowanych w jej realizację - misja Gminy Darłowo została sformułowana na dwa sposoby, jako misja wewnętrzna i zewnętrzna.

Misja wewnętrzna jest adresowana do interesariuszy wewnątrz Gminy: do społeczności i jej liderów, do administracji gminnej, i władz samorządowych. Jest jednoznaczną informacją o tym, co chcemy osiągnąć i jakimi środkami.

Misja zewnętrzna jest adresowana do potencjalnych interesariuszy z zewnątrz, do inwestorów i turystów, do zagranicznych samorządów, szukających partnerów w Polsce i do krajowych dysponentów środkami pomocowymi. Misja zewnętrzna ma walor promocyjny i ma za zadania budować wizerunek Gminy Darłowo.

MISJA WEWNĘTRZNA:

MISJĄ GMINY DARŁOWO JEST SUKCESYWNE I ZRÓWNOWAŻONE ROZWIJANIE NIEKOMERCYJNYCH FUNKCJI ROLNICZYCH ORAZ INFRASTRUKTURY SPRZYJAJĄCEJ ROZWOJOWI MAŁEJ I ŚREDNIEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM TWORZENIA W OPARCIU O WALORY PRZYRODNICZE I KRAJOBRAZOWE ATRAKCYJNEJ OFERTY TURYSTYCZNEJ CHARAKTERYZUJĄCEJ SIĘ NAJWYŻSZĄ JAKOŚCIĄ OFEROWANYCH USŁUG, A TYM SAMYM OFEROWANIE MIESZKAŃCOM WARUNKÓW DO TWORZENIA I FUNKCJONOWANIA ŹRÓDEŁ ICH UTRZYMANIA.

MISJA ZEWNĘTRZNA:

DARŁOWO, SIŁA MORZA I SPOKÓJ LASU DLA CIEBIE.

Drodzy mieszkańcy Gminy Darłowo,

Jakiej oczekujemy przyszłości?

Odpowiedź wydaje się prosta – chcemy tego, co dobre, bogate, pomyślne i szczęśliwe. Ale też wiemy, że samymi chęciami tego wszystkiego się nie osiągnie. Właściwe narzędzia to analiza i pracowite wdrażanie wniosków. To świadomy wybór pomiędzy różnymi pomysłami, koncepcjami i ideami biorący pod uwagę to, że czasami trzeba dokonywać trudnych wyborów, rezygnować z dobrego na rzecz lepszego lub po prostu wykonalnego. Mądry wybór z wielu możliwych scenariuszy przyszłości tego z nich, który skoncentruje naszą uwagę na kluczowych szansach dla naszej gminy – jest to wyzwanie, przed którym stajemy.

Wszystko wskazuje na to, że po raz ostatni będziemy mogli sięgnąć po środki finansowe z Unii Europejskiej na zbliżonych zasadach jak to miało miejsce do tej pory. Musimy być bardzo dobrze przygotowani, aby przekonać, że to właśnie nasze idee, koncepcje i pomysły zasługują na wsparcie finansowe. Musimy je, jako wspólnota, opracować i harmonizować zarówno z naszymi aspiracjami, ale także z dążeniami sąsiednich gmin, województwa, Polski a co więcej musimy umiejętnie wpisać się w politykę wspólnoty europejskiej. Tylko tak realizowane działania uzyskają możliwość wsparcia. Przyszedł prawdziwy czas, gdy trzeba działać lokalnie, ale myśleć globalnie.

Aby sprostać temu wyzwaniu, powołałem zespół strategiczny złożony z przedstawicieli rolników, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, radnych i pracowników samorządu, ludzi z kapitałem wiedzy o sprawach naszej wspólnoty, z zadaniem opracowania dla gminy strategii, czyli dokonania mądrego wyboru celów naszych dążeń i działań do roku 2020. Dodatkowo przeprowadzone zostały liczne konsultacje z mieszkańcami, czy to w postaci spotkań czy też ankietowania. Na tej podstawie powołany przeze mnie zespół dokonał wyboru celów strategicznych, które mają realną szansę na realizację.

Wynik analiz i pracy zespołu zebrany został w niniejszym dokumencie. Proszę wszystkich, przeczytajcie go uważnie, zaufajcie dokonany przez zespół, mnie osobiście oraz Radę Gminy wyborom i decyzjom. Jeżeli będziemy konsekwentnie realizowali wyznaczone cele to osiągniemy to, do czego zmierzamy i będzie to powodem naszej wspólnej dumy i satysfakcji.

W imieniu mieszkańców Gminy Darłowo, którzy z sukcesem tworzą już od lat wspólnotę, świadomą potrzeb oraz potencjału rozwojowego tkwiącego w ludziach, tradycji i unikatowych wartości przyrodniczych i krajobrazowych, przedkładam ten dokument w przekonaniu, że spełni on swoją rolę w konsolidacji naszych wysiłków w zapewnieniu wyższej jakości życia i warunków startu następnym pokoleniom.

Wójt Gminy Darłowo

Radostaw Głazewski

1. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZENIA LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU GMINY DARŁOWO

Podstawą prawną sporządzenia niniejszego dokumentu jest art. 18 ust. 2 pkt 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645, poz. 1318, z 2014 r. poz. 379 i poz. 1072) w związku z art. 91 ust. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t. jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr.84 poz.712, Nr 157, poz. 1241, z 2011 r. Nr 279, poz. 1644, z 2012 r. poz. 1237, z 2013 r. poz. 714, z 2014 r. poz. 379)

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025 wpisuje się w politykę rozwoju, – zgodnie z zasadą spójności - merytorycznych rozwiązań gminnych z rozwiązaniami przyjętymi w dokumentach dotyczących krajowej oraz regionalnej polityki rozwoju.

2. WSTĘP

Rozwój gminy to proces długofalowy, którego celem jest wprowadzanie planowanych zmian, zmierzających do poprawy szeroko rozumianych warunków życia mieszkańców.

Dokumentem, który umożliwia spójne i przemyślane prowadzenie polityki rozwoju społeczno- gospodarczego jest plan rozwoju gminy określany mianem strategii rozwoju, zawiera opis działań o charakterze długookresowym, wytypowanych w oparciu o przeprowadzoną analizę społeczno-gospodarczą gminy, zawartą w Raporcie o stanie Gminy.

Planowanie strategiczne jest procesem, w którym świadomie przewiduje się i kontroluje rozwój gminy nie czekając biernie na przyszłe zdarzenia. Jest to umiejętność reagowania na zmiany otoczenia, a nawet ich wyprzedzanie. W procesie planowania strategicznego, Gminę Darłowo należy postrzegać z jednej strony, jako zamkniętą całość, z drugiej zaś, jako część systemu globalnego. Otoczenie terytorialne i makroekonomiczne ma, bowiem stały istotny wpływ na funkcjonowanie i rozwój gminy.

Strategia jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w zmieniających się warunkach zewnętrznych i wewnętrznych kraju. Horyzont czasowy Strategii przyjęty na lata 2015-2025, wynika z przyjętych okresów programowania krajowej polityki regionalnej¹.

Strategia opracowana została zgodnie z metodyką Unii Europejskiej polegającą na stworzeniu strategii zrównoważonego rozwoju, która wykorzystuje przyjęte w Strategii cele i działania, a te polegają na odpowiedzialnym i świadomym kształtowaniu relacji pomiędzy wzrostem gospodarczym, dbałością o środowisko oraz jakością życia mieszkańców. Strategia realizowana będzie w oparciu o relacje zachodzące pomiędzy sferami przedstawionymi na poniższym wykresie, które są wzajemnie powiązane, mają wartość międzypokoleniową oraz ulegają dynamicznym przemianom. Koncepcja ta polega na wykorzystaniu kapitału ludzkiego, kapitału wiedzy oraz kapitału naturalnego.

---

¹ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (przyjęta przez Radę Ministrów 13 lipca 2010r.)

Punktem odniesienia przy wyborze celów strategicznych dla gminy były także podstawowe dokumenty unijne, w tym Strategia Lizbońska oraz obowiązujące i opracowywane dokumenty krajowe, takie jak projekt Narodowego planu rozwoju na lata 2014-2020 oraz projekt Narodowej strategii rozwoju regionalnego na lata 2014-2020. Kompleksowość działań kierunkowych ujętych w NPR i ich zgodność ze zidentyfikowanymi potrzebami regionu zapewniają spójność obu dokumentów. Ostatecznie sformułowano sześć celów strategicznych, z tego dwa odnoszące się do sfery gospodarczej, dwa do sfery przestrzennej i środowiska oraz dwa do sfery społecznej, są to:

1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania, wspierany przez przedstawione w macierzy cele kierunkowe:
  - 1.1. Wzrost innowacyjności gospodarki.
  - 1.2. Rozwój i promocja produktów turystycznych świadczonych w gminie.
  - 1.3. Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.
  - 1.4. Wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej.
2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego, wspierana przez przedstawione w macierzy cele kierunkowe:
  - 2.1. Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.
  - 2.2. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.
3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności gminy, wspierane przez przedstawione w macierzy cele kierunkowe:
  - 3.1. Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno-przestrzennych.
  - 3.2. Aktywizacja mieszkańców wszystkich sołectw gminy.
  - 3.3. Rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich.
  - 3.4. Wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego i rynku mieszkaniowego.
4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami – wspierana przez przedstawione w macierzy cele kierunkowe:
  - 4.1. Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska.
  - 4.2. Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego.
  - 4.3. Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi gminy, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.
5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności wspierana przez przedstawione w macierzy cele kierunkowe:
  - 5.1. Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich.
  - 5.2. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych, innowacyjnych i proekologicznych.
  - 5.3. Budowanie społeczeństwa uczącego się.
  - 5.4. Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego.
  - 5.5. Budowanie społeczeństwa informacyjnego.
  - 5.6. Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy.
  - 5.7. Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych.
6. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności wspierana przez przedstawione w macierzy cele kierunkowe:
  - 6.1. Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych.
  - 6.2. Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.
  - 6.3. Wzmacnianie więzi i warunków funkcjonowania rodziny.
  - 6.4. Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.
  - 6.5. Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.
  - 6.6. Rozwój sportu i rekreacji, promocja zdrowego stylu życia.
  - 6.8. Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.
  - 6.9. Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.
  - 6.10. Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.

Szczególny nacisk przy tworzeniu Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo położono na zachowanie priorytetów rozwoju zrównoważonego.

Rysunek 1. Strefy zrównoważonego rozwoju w strategii.

Prace nad Strategią rozpoczęto od zebrania a następnie analizy danych i oceny sytuacji w gminie oraz poszczególnych sołectwach. Wykorzystano tutaj aktywność mieszkańców w współtworzeniu koncepcji rozwoju Gminy Darłowo.

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych (do udziału w konsultacjach społecznych zaproszeni byli wszyscy zainteresowani, w tym samorzady, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz osoby prywatne) oraz przeprowadzonego badania ankietowego, którego głównym celem było zebranie opinii mieszkańców o warunkach życia w gminie, barierach rozwojowych, najpilniejszych problemach inwestycyjnych i społecznych do rozwiązania w latach 2015-2025 opracowano analizę ABC.

Diagnoza sytuacji społeczno – gospodarczej i przestrzennej gminy, w tym badania ankietowe oraz analiza różnych uwarunkowań zewnętrznych, pozwoliła na wypracowanie wizji oraz określenie celów strategicznych i operacyjnych.

Strategia jest, więc zbiorem celów (zadań), ujętych w programy i plany, stanowi wzorzec decyzji, które dotyczą pozycji i tożsamości samorządu, jego zdolności do wykorzystywania swych mocnych stron oraz prawdopodobieństwa odniesienia sukcesu w regionie.

Wyniki analiz i kolekcji danych przedstawione w Raporcie o Stanie Gminy Darłowo. Pozwoliły na wyodrębnienie najważniejszych zadań, uwzględniając przy tym wszystkie czynniki wpływające na wzrost gospodarczy oraz rozwój społeczeństwa. Pozwoliły one również na wskazanie celów i zadań komplementarnych wobec siebie, warunkujące uzyskanie pozytywnych efektów podejmowanych działań. Postępujący rozwój społeczno-gospodarczy,

uwarunkowania endo- i egzogeniczne oraz integracja Polski z Unią Europejską zmuszają do takiego przemyślanego długofalowego podejścia, które jest podstawą do prowadzenia stabilnej polityki wzrostu gospodarczego.

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem poprzedzającym podejmowanie działań, stanowi koncepcję ich realizacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu szans i zagrożeń wynikających ze zmiennego otoczenia i działań innych podmiotów.

Strategia jest instrumentem stymulowania procesów społeczno-gospodarczych zachodzących na terenie gminy, a w szczególności:

- dyktuje główne kierunki rozwoju gminy,
- stanowi plan będący podstawą do podejmowania decyzji rozwojowych,
- zwiększa spójność decyzji podejmowanych przez władze samorządowe,
- pozwala na lepsze zagospodarowanie zasobów gminy,
- stanowi podstawę do ubiegania się o środki finansowe z krajowych i zagranicznych funduszy pomocowych,
- informuje mieszkańców i inwestorów o spodziewanych kierunkach rozwoju gminy.

Strategia rozwoju spełnia zatem funkcję:

- materiału informacyjnego, określającego aktualny potencjał społeczny, ekonomiczny i gospodarczy gminy,
- programu działania dla władz lokalnych,
- formalnej podstawy umożliwiającej ubieganie się o środki wsparcia z budżetu państwa oraz o środki z funduszy pomocowych Unii Europejskiej,
- materiału promocyjnego.

Prace nad Lokalną Strategią Rozwoju Gminy Darłowo toczyły się z uwzględnieniem następujących zasad:

- zasada koncentracji na realnych siłach Gminy – największą siłę stanowią zasoby lokalne, historyczne, przyrodnicze, kapitał ludzki oraz wszelkie cenne cechy świadczące o odmienności obszaru. Strategia ma za zadanie wykorzystać je w sposób optymalny, stąd konieczność zebrania pomysłów wszystkich grup społecznych, począwszy od władz samorządowych, mieszkańców oraz organizacji działających na terenie Gminy,
- zasada koncentracji na zagadnieniach najistotniejszych dla przyszłości – przyjęto, że każdy potencjalny cel strategiczny powinien być rozpatrywany w kontekście jego doniosłości dla przyszłości Gminy. Dokonano zatem selekcji i wyodrębniono cele o najwyższym priorytecie.
- zasada koncentracji tematycznej – wychodzi naprzeciw tendencjom obserwowanym w całej Unii Europejskiej. Wiele dotychczasowych dokumentów miało liczne cele, które dawały poczucie iluzorycznego bezpieczeństwa, iż w ramach strategii zostanie zrealizowane wszystko. Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na najbliższe lata będzie koncentrowała się na niewielu, ale najważniejszych zagadnieniach.

Realizacja zadań określonych w Strategii przypada na okres programowania Unii Europejskiej i zawiera się w latach 2015 – 2025. Rezultaty i oddziaływania niektórych zadań, szczególnie tych rozpoczętych w latach 2024 – 2025 obejmą także następny okres programowania.

3. OBSZAR I CZAS REALIZACJI

REALIZACJA STRATEGII	
OBSZAR	CZAS
Gmina wiejska Darłowo, położona w obrębie administracyjnym powiatu sławieńskiego	- lata 2015 – 2025 - rezultaty i oddziaływania poszczególnych zadań, w szczególności tych realizowanych w latach 2024 – 2025 będą się zawierać w kolejnym okresie programowania

Gmina Darłowo po uwzględnieniu różnorodności przyrodniczej i gospodarczej, preferencji i potencjału rozwoju została zakwalifikowana w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020 jako obszar funkcjonalny strefy nadmorskiej. Obszar ten cechują wiodące funkcje gospodarki morskiej, turystyki i uzdrowiska z zapleczem terenowym o funkcjach: rolniczej, produkcyjnej i obsługowej. Utrzymanie funkcji ochronnych środowiska oraz zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Promowanie rolnictwa ekologicznego. Intensywna ochrona i rehabilitacja środowiska przeciwdziałająca tendencjom pasmowej zabudowy strefy brzegowej. Rozwój małych struktur portowych i zarządzanie strefą przybrzeżną. Obszar wielokierunkowej aktywizacji gospodarczej i intensywnej urbanizacji. Rozwój rolnictwa i produkcji przemysłowej, a zwłaszcza przetwórstwa surowców lokalnych. Zachowanie walorów przyrodniczo-turystycznych.

4. SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA NA OBSZARZE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy Darłowo została szczegółowo opisana i zdiagnozowana w Raporcie o Stanie Gminy, będącym integralnym załącznikiem do niniejszej Strategii. Wielokrotnie w niniejszym dokumencie będziemy się powoływać zarówno na wyniki analityczne jak i wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych w gminie zawarte w tym raporcie.

Aktualny raport o stanie Gminy stanowił podstawę do szerokich analiz prowadzonych przez członków Zespołu Strategicznego, mających na celu identyfikację faktów, zjawisk, trendów i tendencji ważnych dla przyszłości i rozwoju Gminy. Obejmuje on wszystkie ważne dziedziny życia naszej wspólnoty samorządowej i został sporządzony według dostępnych, najnowszych danych.

W pracach nad strategią wzięto pod uwagę Ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz kwestię harmonizacji planów strategicznych Gminy z powstającymi lub istniejącymi strategiami bliższego i dalszego otoczenia, tj.:

1. Strategia Europa 2020.
2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 – regiony, miasta i obszary wiejskie.
3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
4. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020.
5. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.
6. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020.

5. ANALIZA MOTORÓW ROZWOJU

Jedną z ważnych ocen stanu rozwojowego samorządu jest analiza motorów rozwoju. Zgodnie z obecnym poziomem nauki i doświadczeniami praktycznymi istnieje i silnie oddziałuje dziewięć podstawowych motorów rozwoju lokalnego, czyli czynników wpływających na zmiany rozwojowe we wspólnocie.

Dokonano analizy i oceny siły oddziaływania każdego z tych dziewięciu motorów.

Motory rozwoju (według hierarchii znaczenia dla pomyślnego rozwoju) to:

- 1) kapitał społeczny, społeczny klimat dla rozwoju;
- 2) przywództwo;
- 3) zasoby środowiska naturalnego;
- 4) zasoby pracy;
- 5) teren i korzyści miejsca;
- 6) potencjał gospodarczy;
- 7) kapitał finansowy (inwestycyjny);
- 8) poziom nauki, techniki, kultury;
- 9) zainwestowanie infrastrukturalne.

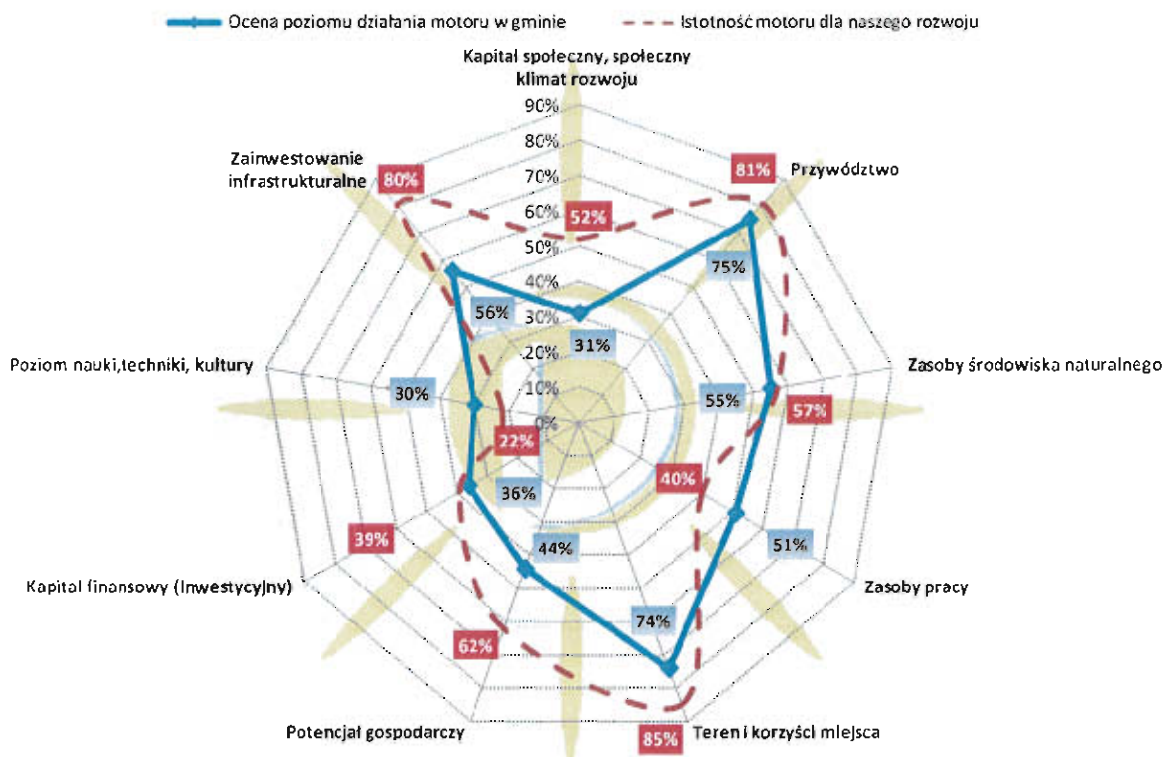
Oceny działania i istotności motorów rozwoju dla gminy Darłowo dokonał Zespół analizując dwa aspekty: poziom działania motoru rozwoju oraz istotność każdego z nich dla gminy.

lp	Motor rozwoju	Ocena poziomu działania motoru w gminie	Istotność motoru dla naszego rozwoju
1	Kapitał społeczny, społeczny klimat rozwoju	31%	52%
2	Przywództwo	75%	81%
3	Zasoby środowiska naturalnego	55%	57%
4	Zasoby pracy	51%	40%
5	Teren i korzyści miejsca	74%	85%
6	Potencjał gospodarczy	44%	62%
7	Kapitał finansowy (inwestycyjny)	36%	39%
8	Poziom nauki, techniki, kultury	30%	22%
9	Zainwestowanie infrastrukturalne	56%	80%

Z analizy motorów rozwoju wynika, iż za najważniejszy z nich i jednocześnie najbardziej istotny, mieszkańcy uznali motor terenu i korzyści miejsca, następnie przywództwo oraz potencjał gospodarczy. Za najmniej istotne uznane zostały poziom nauki, techniki i kultury oraz zasoby środowiska naturalnego. Zasoby pracy zostały wskazane, jako ważny motor, ale o relatywnie niewielkim wpływie na rozwój gminy, tak samo jak kapitał finansowy (inwestycyjny). Mieszkańcy wskazali również na bardzo dużą istotność zainwestowania infrastrukturalnego, nie mniej jednak nisko oceniając jego poziom oddziaływania. Zainwestowanie infrastrukturalne (za wskaźnik przyjęto iloraz oceny poziomu działania motoru w gminie i jego istotności dla dalszego rozwoju).

Z analizy tej wynika, że zdaniem mieszkańców najsilniejszymi atutami gminy są teren i korzyści miejsca i zasoby środowiska naturalnego oraz silne przywództwo. Rezultaty tych dwóch analiz wzięto pod uwagę przy formułowaniu i określaniu priorytetów celów strategicznych i operacyjnych.

Analiza motorów rozwoju w Gminie Darłowo

Wykres 1 Wyniki analizy motorów rozwoju.

6. IDENTYFIKACJA OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

6.1 ANALIZA ABC WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

W opracowywaniu niniejszej części wykorzystaliśmy koncepcję analizy heurystycznej ABC, (**A**-tuty, **B**-ariery, **C**-iekawe) autorstwa Jacka Wardy i Wojciecha Kłosowskiego. Technika ta polega na pogrupowaniu tego, co wiemy o analizowanej sytuacji, do każdej z ww. grup. Odrzuceniu podlegają te dane, których nie można zakwalifikować do którejkolwiek z grup.

Do grupy A-tuty zakwalifikowane zostały te dane, które mają rzeczywisty wpływ na rozwój gminy. Jeżeli dany fakt z rzeczywistości Gminy nie jest jej atutem, to może być zakwalifikowany, jako B-ariery, która powodować będzie trudniejszy rozwój Gminy, bardziej niepewny lub obciążony dużym ryzykiem.

Jeżeli dany fakt nie jest ani Atutem ani Bariery to może być Ciekawym tematem dalszej analizy.

Nie odnieśliśmy jej do wszystkich obszarów, a jedynie do tych, które zostały wcześniej zidentyfikowane, jako mające wpływ na obecną sytuację Gminy Darłowo. Analizę przeprowadzono dla wyodrębnionych obszarów życia wspólnoty, a następnie drogą dyskusji i selekcji sprowadzono do kilku kluczowych dla przyszłości Atutów, Barrier i Ciekawych zjawisk wartych dalszej analizy. Ostatecznie wyniki analizy przedstawiają się następująco:

(gdzie strzałki oznaczają wektor znaczenia danego atutu, tzn. duże znaczenie - znaczenie ustabilizowane - , znaczenie ma charakter malejący (spodziewany jest coraz mniejszy wpływ tego parametru) -)

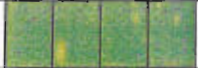
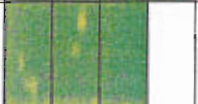
Atuty	1	2	3	4	5	Wek
Unikatowe warunki naturalne, uzdrowiskowo-rekreacyjne tereny wybrzeża Bałtyku plaże, zróżnicowany krajobraz oraz jezior						
Możliwość obsługi ruchu turystycznego oraz możliwość tworzenia warunków do rozwijania turystyki kwalifikowanej. (sporty wodne).						
Rozwój na terenie gminy agroturystyki						
Wolne tereny inwestycyjne						
Mocną stroną mieszkańców jest identyfikacja z miejscem zamieszkania.						
Prowadzona jest głównie produkcja roślinna, a więc obciążenie i uciążliwość dla środowiska są ograniczone.						
Łatwo znaleźć chętnych do współpracy, prężnie działają OSP. Aktywni mieszkańcy nie potrzebują formalizacji żeby działać. Działają kluby sportowe i zespoły ludowe.						
Działające świetlice wiejskie, jako centra aktywności mieszkańców.						
Bogate dziedzictwo historyczne, w tym wiele obiektów zabytkowych.						
Mienie gminy jest zadbane i utrzymywane, poprawia się zagospodarowanie przestrzeni.						

Bariery	1	2	3	4	5	Wek
Liczne problemy w infrastrukturze dotyczące: oświetlenia na placach zabaw, boiskach oraz siłowniach zewnętrznych, brak dostępu do prądu na boiskach. Nakładanie nowych obowiązków bez brania pod uwagę kosztów jak również gęszcz przepisów i niestabilne prawo.						
Liczne braki w infrastrukturze drogowej o charakterze punktowym w tym głównie: chodników, ławek przy ciągach pieszych, luster zapewniających widoczność. Niewystarczający rozwój infrastruktury						

drogowej wykonywanych przez właściwych zarządców dróg (powiat, województwo).						
Zanieczyszczenie środowiska (rzeki Wieprzy i Grobowa)						
Brak realizacji wszystkich postulatów zgłaszanych przez mieszkańców.						
Niski kapitał społeczny – pasywne i roszczeniowe postawy znacznej części społeczności.						
Zmniejsza się liczba rolników, gospodarstwa prowadzone są przez coraz większe firmy.						
Brak połączenia ścieżek rowerowych w jedną sieć z już istniejącymi stanowi istotną barierę w rozwoju komunikacji i turystyki rowerowej.						
Migracja zarobkowa ogranicza liczbę młodych ludzi oraz dzieci w szkołach i przedszkolach.						
Brak działań zmierzających do uporządkowania stosunków własnościowych w celu realizacji inwestycji lub poprawy estetyki poprzez zagospodarowanie gruntów i budowli (wymiany gruntów lub przekazanie przez ANR w celu pozyskania miejsc, które mogłyby po inwestycji służyć mieszkańcom)..						
Brak bazy gastronomicznej na terenie gminy w szczególności restauracji/ sal weselnych jest ograniczeniem dla rozwoju turystyki i niedogodnością dla mieszkańców.						
Brak warunków dla agroturystyki/ rosnące wymagania potencjalnych gości gospodarstw agroturystycznych, wymagają większych nakładów, co ogranicza ich rozwój i tworzenie nowych.						
Trudność w pozyskiwaniu dofinansowania ze środków zewnętrznych ogranicza rozwój organizacji pozarządowych.						

Ciekawe	1	2	3	4	5
Ciekawe czy społeczna działalność gospodarcza będzie się rozwijać?					
Ciekawe czy można byłoby zarabiać na zainwestowaniu w infrastrukturę dla rozwoju turystyki kwalifikowanej?					
Ciekawe czy osoby trwale związane z pomocą społeczną podejmą działania na rzecz poprawy swojej sytuacji?					
Ciekawe czy mieszkańcy będą wracać z emigracji zakładać firmy i					

zapewniać pracę w swojej gminie?	
Ciekawe czy rozwinęłyby się w gminie drobne przetwórstwo, gdyby przepisy były łatwiejsze do spełnienia?	

6.2 ANKIETA WYZWAŃ PRZYSZŁOŚCI

Zarówno członkom Zespołu Strategicznego, jak i uczestnikom konsultacji społecznych, a także młodzieży, przekazana została ankieta strategiczna formułująca kluczowe pytania o wizję i koncepcję przyszłości Gminy w wybranych aspektach.

Zebrano około 80 wypełnionych ankiet, a Zespół przeanalizował wyrażone w nich oczekiwania i wizje respondentów. Pytania ankietowe brzmiały jak poniżej.

1. Jaką Gmina Darłowo może pełnić funkcje inne, niż pełni obecnie?
2. Co innego może dać utrzymanie Gminie niż ma to miejsce dzisiaj?
3. Co ma się zmienić w wyglądzie miejscowości gminnych za 10 lat?
4. Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?
5. Jaką nową atrakcją zaproponujemy inwestorom?
6. Co powinien wiedzieć o Gminie Darłowo mieszkaniec np. Lublina?
7. Jakie nowe fakty i zachęty znajdują się w zagranicznych przewodnikach o Gminie Darłowo za 10 lat?
8. Co będzie charakteryzować obecność Gminy w Internecie?
9. Jak będziemy budować kapitał społeczny, zgodę w Gminie?
10. Co nowego zaproponujemy dzieciom i młodzieży?
11. Jak ma się zmieniać otoczenie miejscowości w Gminie?
12. Jakie mają być nowe, przyszłościowe powiązania komunikacyjne?
13. Czym pokonamy konkurentów?
14. Jaka funkcja Gminy będzie przeważać za 10 lat?

W obrębie każdego z pytań pojawiło się wiele różnych odpowiedzi. Liczba zebranych ankiet i udzielonych odpowiedzi świadczy o dużym zainteresowaniu respondentów przyszłością Gminy, a także o wielości spojrzeń uczestników ankiety na problemy przyszłości. Zespół przeanalizował zebraneankiety i wyłonił z nich najczęściej powtarzające się odpowiedzi. Zaprezentowane wizje i poglądy na przyszłość Gminy zawarte w ankietach ułatwiły Zespołowi ostateczne sformułowanie celów strategicznych.

7. CEL STRATEGICZNY DLA GMINY DARŁOWO

W najogólniejszym ujęciu, wynikającym z generalnych prawidłowości rozwoju dokonującego się w nowych warunkach gospodarowania w układach terytorialnych, główne cele strategii gminy można sformułować następująco:

- 1) Ograniczenie niekorzystnych skutków ubocznych przyjętego modelu rozwoju, mających wpływ, na jakość życia mieszkańców.
- 2) Stworzenie dogodnych warunków dla tworzenia nowych miejsc pracy, co, z jednej strony stwarza korzystny klimat gospodarczy, a więc przyczynia się do dynamizacji rozwoju, z drugiej zaś bezpośrednio prowadzi do pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców.
- 3) Uzyskanie stabilności gospodarczej w wyniku wspierania dziedzin gospodarki o stabilnym popycie krajowym i zagranicznym oraz wysokiej dynamice wzrostu.
- 4) Stworzenie dogodnych warunków osadnictwa dla osób poszukujących w danej gminie lepszych środowiskowych warunków do życia.

W ocenie potencjału rozwojowego gminy szczególną rolę odgrywa wskazanie tych elementów jej struktury społeczno - gospodarczej, które mogą stać się konkurencyjne w szerszym układzie przestrzennym: regionalnym, krajowym a nawet międzynarodowym.

Cel w kategoriach strategicznych jest rozumiany, jako kierunek działania. Nie należy traktować go jako wizję docelowego stanu, ale jako proces rozwojowy. Proces ten ma służyć coraz lepszemu zaspokajaniu różnorodnych potrzeb mieszkańców i gospodarki oraz ma przyczyniać się do wzrostu konkurencyjności i rangi gminy w otoczeniu.

Cel strategiczny odpowiada na pytanie, jak ma funkcjonować i w którym kierunku ma się rozwijać gmina. Można stwierdzić, że cel strategiczny pokazuje drogę rozwojową gminy. Celem każdej gminy, w tym również Gminy Darłowo winien być rozwój zrównoważony i trwały, to znaczy ekonomicznie realny, społecznie akceptowany i ekologicznie bezpieczny.

Rolą władz publicznych jest dostrzeżenie i wykorzystanie szans, które pojawiają się w danym miejscu i czasie - i które, jeżeli nie zostaną podjęte - znikają. Dlatego też, w strategii rozwoju układu lokalnego konieczne jest wskazanie zestawu szans, jakie mogą stać przed gminą, jak również miejscowych warunków, które należy spełnić, by szanse te mogły zostać wykorzystane.

Cele podlegają hierarchizacji i są określane na trzech następujących poziomach:

- strategiczny
- taktyczny
- operacyjny

Spośród powyżej wymienionych etapów, etap strategiczny jest pierwszy i najważniejszy w hierarchii. Ustalane na nim cele strategiczne, są liczbowo nieliczne oraz bardzo ogólne, dotyczą najczęściej ogólnej polityki Gminy, która z kolei wynika ściśle z jej misji. Można w związku z tym stwierdzić, że właściwe i staranne określenie wizji, którą będzie realizowała Gmina jest kluczowe dla sformułowania prawidłowo celów strategicznych.

Cel strategiczny dla Gminy Darłowo, obejmuje takie dziedziny życia jak:

- społeczeństwo,
- gospodarka,
- oświata,
- kultura
- turystyka.

Dla Gminy Darłowo przyjęto, że celem strategicznym jest:

ZAPEWNIENIE MIESZKAŃCOM WARUNKÓW DO OSIĄGANIA WYSOKICH STANDARDÓW ŻYCIA.

Realizacja tego celu nadrzędnego wymaga wprowadzenia zmian w planach zagospodarowania przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Uzdrowiska Dąbki, tak, aby plany te nie stanowiły bariery dla rozwoju funkcji uzdrowiskowych a dla pozostałych obszarów funkcji rolniczych i turystycznych. Pozostałe działania powinny się koncentrować na zapobieganiu bezrobociu, tworzeniu przyjaznych warunków zamieszkania, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa oraz zwiększenia dostępu do infrastruktury publicznej przy bezwzględnym przestrzeganiu zasady sprawiedliwego i równoprawnego traktowania wszystkich miejscowości gminy.

Jednym z najważniejszych czynników stymulujących rozwój i wpływającym na konkurencyjność gminy jest istniejąca infrastruktura techniczna. Niedorozwój infrastruktury technicznej stanowi istotny czynnik hamujący lokalny rozwój gospodarczy. Ranga problemu w pełni uzasadnia wyodrębnienie go w strategii rozwoju. Infrastruktura została uznana za czynnik podnoszący atrakcyjność lokalizacyjną. Również z racji wysokiej kapitałochłonności takich inwestycji, ujęcie tego problemu w strategii uznane zostało za w pełni uzasadnione. Niemniej ważna jest również nauka i oświata, które są stymulatorem procesów rozwojowych i jednym z najistotniejszych czynników, przy pomocy, których może realizować się innowacyjność.

Integracja Polski z Unią Europejską nie ma alternatywy, co rzutuje bezpośrednio na strategię rozwoju jednostek terytorialnych. W strategiach tych niezbędne jest uwzględnienie w sposób integralny celów polityki regionalnej Unii Europejskiej oraz kierunków działania wskazanych w Funduszach Strukturalnych. Dla absorpcji środków, poza udokumentowaniem potrzeb, niezbędne jest stworzenie skutecznego mechanizmu montażu środków własnych i pomocowych. Strategie rozwoju wszystkich jednostek terytorialnych, a tym samym gmin muszą w większym lub mniejszym stopniu uwzględniać wymagania integracji Polski z Unią Europejską, stając się tym samym instrumentem realizującym to zadanie.

O ile zasadniczym zadaniem władz centralnych jest stworzenie ogólnych warunków zachęcających do rozwijania działalności gospodarczej, takich jak odpowiedni system podatkowy, zachęty inwestycyjne, polityka kredytowa i tak dalej, o tyle zadaniem samorządów terytorialnych, a zatem również gmin jest podejmowanie działań wobec

wybranych grup przedsiębiorstw. Są to zachęty lokalizacyjne, ulgi podatkowe, oraz pomoc szkoleniowa, ukierunkowana na rozwój lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy.

W całym kraju obserwuje się w ostatnich latach systematyczny wzrost znaczenia ochrony środowiska zarówno w świadomości społeczeństwa jak i władz. Strategicznym problemem w sferze ekologicznej jest ochrona wartości przyrody oraz systematyczna poprawa stanu istniejącego. Z polityką ochrony środowiska wiąże się ściśle ochrona dóbr kultury. Na poprawę i ochronę dziedzictwa kulturowego mogą wpłynąć skorelowane działania prawne, finansowe oraz organizacyjne.

7.1 PIERWSZY CEL STRATEGICZNY.

CEL STRATEGICZNY	Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej - Gmina Darłowo bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców i turystów.
Cele operacyjne	1 Poprawa i utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego
	2 Zapewnienie ochrony i wsparcia dla rodzin
	3 Rozwój licznych i aktywnych organizacji pozarządowych oraz ich działalności
	4 Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
	5 Wsparcie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej
	6 Poprawa stanu technicznego placówek opieki zdrowotnej i opieki społecznej
	7 Rozwój sportu szkolnego i rekreacji, baseny solankowe i termalne

Zadania strategiczne dla celów operacyjnych:

- rozwój infrastruktury przeciwpożarowej,
- budowa sal gimnastycznych w Kopnicy i Dąbkach,
- budowa zaplecza na boisku w Barzkowicach, Kowalewiczach i Bukowie Morskim
- rozbudowa oraz modernizacja gminnej sieci drogowej oraz budowa obwodnicy,
- rozbudowa systemu gazociągowego,
- rozbudowa nowoczesnych systemów teleinformatycznych i łączności,
- modernizacja gminnych zasobów mieszkaniowych,
- modernizacja gminnej infrastruktury oświatowej oraz kultury,
- wymiana lamp oświetleniowych,
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej,
- wsparcie opieki dla rodzin (dzieci, młodzież, seniorzy),
- mieszkania socjalne

7.2 DRUGI CEL STRATEGICZNY.

CEL STRATEGICZNY	Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.	
Cele operacyjne	1	Promocja gospodarcza Gminy Darłowo – aktywne pozyskiwanie inwestorów
	2	Zagospodarowanie w związku z rekultywacją wysypiska odpadów komunalnych w Krupach
	3	Rozwój sieci wodno - kanalizacyjnej na terenie gminy
	4	Poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy poprzez utworzenie i utrzymanie terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym
	5	Poprawa warunków komunikacyjnych z naciskiem na poprawę infrastruktury drogowej, budowę ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów w celu ożywienia ruchu turystycznego
	6	Rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Zadania strategiczne dla celów operacyjnych:

- ułatwienie i pomoc rolnikom w uzyskaniu środków pomocowych z Unii Europejskiej,
- wspieranie rozbudowy oraz modernizacji istniejącego systemu melioracji w celu zapobiegania zarówno suszom jak i powodziom,
- podjęcie działań inicjujących powstanie lokalnych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego.
- budowa i przebudowa dróg gminnych; ul. Wczasowa w Wiciu, Ul. Słoneczna w Wiciu, ul. Morska i Wydmowa w Dąbkach, dróg w Starym Jarosławiu, Krupach, Barzowicach, Cisowie, Boryszewie, Gleźnowie, Kowalewicach i w Gleźnowku.

7.3 TRZECI CEL STRATEGICZNY.

CEL STRATEGICZNY	Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.	
Cele	1	Umacnianie Gminy Darłowo, jako rozwijającego się ośrodka edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych
	2	Podwyższanie jakości świadczonych usług edukacyjnych na szczeblu przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym oraz kształcenia ustawicznego
	3	Kształtowanie i rozwój pozaszkolnych form edukacji

Zadania strategiczne dla celów operacyjnych:

- opracowanie nowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy,
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy dla stworzenia warunków zachęcających inwestorów do lokalizacji firm na terenie gminy, w tym poprzez rozwijanie systemu preferencji i ulg podatkowych,
- uporządkowanie stanów własnościowych gruntów i obiektów,
- zwiększenie liczby prac interwencyjnych dla bezrobotnych,
- budowa świetlic wiejskich w Gleźnowie i Zielnowie,

7.4 CZWARTY CEL STRATEGICZNY.

CEL STRATEGICZNY		Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego - Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.
Cele operacyjne	1	Utrzymanie statusu „Uzdrowiska Dąbki” i budowa parku zdrojowego
	2	Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury i poszerzenie oferty kulturalnej Gminy
	3	Rozwój marki gmina Darłowo i uzdrowisko Dąbki oraz konkurencyjnych produktów turystycznych takich jak lokalne targi turystyczno – imprezy cykliczne o charakterze sportowo rekreacyjnym
	4	Utworzenie punktów Informacji turystycznej w miejscowościach turystycznych oraz kreowania postaw społecznych sprzyjających rozwojowi turystyki
	5	Gmina Darłowo miejscem spotkań osób wybierających aktywny wypoczynek
	6	Zagospodarowanie nadbrzeży jezior i rzek – na cele turystyczno-rekreacyjne oraz edukacyjno-kulturalne
	7	Ochrona środowiska, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Zadania strategiczne dla celów operacyjnych:

- wydzielenie i usankcjonowanie obszarów chronionych,
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczo-krajobrazowej,
- rewitalizacja zabytków na terenie gminy,
- zagospodarowanie obszarów pałacowo-parkowych znajdujących się na terenach wiejskich,
- budowa przystani kajakowych,
- budowa i przebudowa przejść na plażę,
- opracowanie funkcji terenów zielonych oraz odpowiednie ich zagospodarowanie,
- budowa obiektów małej architektury sprzyjających rozwojowi turystyki,
- wspomaganie stowarzyszeń i organizacji społecznych w zakresie sportu, rekreacji, kultury i sztuki,
- wykorzystanie solanki i term

Wymienione zadania strategiczne stanowią podstawę „piramidy” w hierarchicznej strukturze celów i zadań strategicznych, ogniwem pośrednim są cele operacyjne, zaś „wierzchołkiem” cel strategiczny. Zadania przewidziane do realizacji ukierunkowane są bezpośrednio na realizację celów, a przez to pośrednio wpływają na realizację celu strategicznego.

Wskaźniki pomiarów realizacji strategii w ciągu roku

Przygotowanie wskaźników dla wszystkich celów strategicznych odbywało się z uwzględnieniem istniejących strategii Europy, kraju, regionu. Wskaźniki realizacji celów obrazują, jakie zmiany zajdą od momentu przyjęcia do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo. Wskazują zarówno bezpośrednie efekty jak i oddziaływanie na najbliższe otoczenie. Wybrane wskaźniki, bezpośrednio związane są z realizowaną Strategią. Wskaźniki te są mierzalne i możliwe do zweryfikowania. Lista wskaźników ukształtowała się następująco:

- **Wskaźniki weryfikacji celu: 7.1 Gmina Darłowo bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców i turystów.**
  - o 7.1.1. Liczba wykroczeń i przestępstw w Gminie (malejąca).
  - o 7.1.2. Liczba osób i rodzin objętych opieką przez służby gminne (GOPS, Domy Opieki Społecznej).
  - o 7.1.3. Ilość organizacji pozarządowych oraz liczba ich członków (wzrost).
  - o 7.1.4. Ilość szkoleń i kursów dla osób zagrożonych wykluczeniem (wzrost).
  - o 7.1.5. Liczba miejsc bez barier architektonicznych (wzrost).
  - o 7.1.6. Zwiększenie ilości wydatków na remonty i modernizacje placówek opieki zdrowotnej i opieki społecznej.
  - o 7.1.7. Liczba osób uczestniczących w działaniach sportowych i rekreacyjnych. Liczba sprzętu rekreacyjnego (wzrost).
- **Wskaźniki weryfikacji celu: 7.2 Gmina Darłowo przyjazna inwestorom, silnie wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.**
  - o 7.2.1. Liczba przedsiębiorstw w Gminie. Liczba utworzonych miejsc pracy.
  - o 7.2.2. Kubatura odpadów odprowadzana na inne wysypiska (malejąca).
  - o 7.2.3. Przyłączy wodnokanalizacyjnych.
  - o 7.2.4. Liczba osób odwiedzających.
  - o 7.2.5. Długość ścieżek rowerowych. Liczba wypożyczalni. Liczba przystani. Ilość wypożyczalni sprzętu wodnego.
  - o 7.2.6. Ilość nowych domów i mieszkań.
- **Wskaźniki weryfikacji celu: 7.3 Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającym aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.**
  - o 7.3.1. Wzrost jakości usług edukacyjnych. Wzrost liczby uczestników. Doskonalenie i podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji nauczycieli. Liczba nowych usług.
  - o 7.3.2. Innowacyjne formy edukacji, nowe formy, coraz szerszy obszar działania.
  - o 7.3.3. Nowe propozycje z zakresu edukacji pozaszkolnej. Liczba uczestników przedsięwzięć.
- **Wskaźniki weryfikacji celu: 7.4 Gmina Darłowo miejscem chroniącym dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.**
  - o 7.4.1. Bez wskaźnika.
  - o 7.4.2. Liczba osób korzystająca z oferty kulturalnej. (np. ilość sprzedanych biletów/ wejściówek, szacunek ilości uczestników..

- 7.4.3. Wzrost informacji w mediach. Artykuły i filmy promujące Darłowo. Mapy, przewodniki, oznakowania. Spotkania informacyjne dla mieszkańców (podnoszenie ich wiedzy w celu stworzenia społecznych przewodników po gminie). Stworzenie punktu informacji turystycznej.
- 7.4.4. Liczba osób korzystających z punktów Informacji Turystycznej,
- 7.4.5. Liczba spotkań. Liczba osób uczestniczących.
- 7.4.6. Liczba osób biorących udział w spotkaniach i imprezach.
- 7.4.7 Bez wskaźnika

PROMOCJA STRATEGII

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo jest dziełem zbiorowym społeczności lokalnej. Dokument ten, mimo iż jest przede wszystkim dokumentem orientującym działania Urzędu Gminy, musi zyskać powszechne poparcie społeczności oraz mobilizować ją do wspólnych wysiłków w jej realizacji. Dlatego Strategia ta, będzie promowana wśród mieszkańców Gminy i działających na jej terenie firm. Promocja Strategii Rozwoju Gminy Darłowo (SRGD) realizowana będzie poprzez:

1. Umieszczenie dokumentu Strategii na stronie internetowej Gminy.
2. Powoływanie się na cele strategiczne określone w Strategii w trakcie współpracy z przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami przy tworzeniu i realizacji programów z niej wynikających.
3. Informowanie mieszkańców o stopniu realizacji strategii.

MONITORING I EWALUACJA

Zasada ciągłości procesu planowania działań wymusza ustanowienie mechanizmu, który pozwoli na bieżącą ocenę postępu prac wdrożeniowych oraz okresową weryfikację realizowanego planu. Dlatego opracowana i wdrożona Strategia będzie podlegała procesom ewaluacyjnym. Celem ewaluacji będzie oszacowanie jakości i wartości oraz efektów wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo. Zgodnie z powyższym przewiduje się przeprowadzenie ewaluacji "ex-ante" (przed rozpoczęciem realizacji), która oceni trafność założeń oraz sposobów realizacji Strategii, ewaluacji "on-going" (w trakcie realizacji, w połowie wdrażania Strategii), która oceni poziom realizacji celów Strategii oraz zidentyfikuje czynniki mające wpływ na realizację zaplanowanych działań strategicznych.

Po zakończeniu okresu obowiązywania Strategii winna być przeprowadzona ewaluacja ex-post, która podsumuje efekty działań strategicznych oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków, które winny stanowić jedną z podstaw dotyczących dalszych kierunków rozwoju Gminy.

Odpowiedzialnym za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo jest Wójt Gminy. W tym kontekście do jego zadań będzie należało:

1. Zarządzanie realizacją Strategii.
2. Przygotowywanie projektów i wniosków do programów aplikacyjnych i planowanych budżetów oraz przedstawianie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy.
3. Koordynacja i kontrola prawidłowości realizacji Programów Operacyjnych i wchodzących w ich zakres projektów.
4. Zarządzanie środkami finansowymi przeznaczonymi w budżecie Gminy na realizację Strategii oraz środkami pozyskanymi na ten cel ze źródeł zewnętrznych (w tym ze źródeł pomocowych).
5. Prowadzenie działalności promocyjnej i informacyjnej związanej z wdrażaniem Strategii.

W realizację Strategii Rozwoju Gminy Darłowo włączone zostaną wszystkie gminne jednostki organizacyjne.

SKŁAD ZESPOŁU OPRACOWUJĄCEGO STRATEGIĘ

Lokalna Strategia Rozwoju Gminy Darłowo na lata 2015-2025 została opracowana przez Wójta Gminy.

Skład Zespołu:

1. Włodzimierz Błaszczak – Przewodniczący Zespołu
2. Karolina Wojciechowska - Zastępca Przewodniczącego Zespołu
3. Ewa Świtalska – Pacholska – Sekretarz Zespołu
4. Anna Szynkowska – Borkowska – Członek Zespołu
5. Kinga Fraszko – Członek Zespołu
6. Emil Gawęda – Członek Zespołu
7. Marta Żuchowska – Członek Zespołu
8. Stanisław Benkowski – Członek Zespołu
9. Ewa Szymczak – Członek Zespołu
10. Dorota Dąbska – Członek Zespołu
11. Grzegorz Hejno – Członek Zespołu
12. Izabela Sielska – Członek Zespołu
13. Joanna Surgiel – Członek Zespołu
14. Edward Wiemann – Członek Zespołu
15. Wanda Hańczaryk – Członek Zespołu.

ZAMIAST PODSUMOWANIA

**„Żaden plan nie jest wart papieru, na którym go wydrukowano,
jeżeli nie skłoni Cię do działania.”**

~William Danforth